

ΙΣΤΟΡΙΑ	Ο ταξιδιώτης και ο χρυσοχόος
ΧΩΡΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ
ΗΛΙΚΙΑ	6-12
ΥΛΙΚΑ	-Χρώματα -Λευκές κόλλες χαρτί -Μουσική -Ζωγραφιές και εικονογραφήσεις της ιστορίας
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	Να βοηθηθούν τα παιδιά -στην κατανόηση των εννοιών και των ηθικών αξιών της ιστορίας -στην ανάλυση των κύριων χαρακτήρων και προσωπικοτήτων -στην κατανόηση της συμπεριφοράς και των πράξεων των βασικών χαρακτήρων
ΜΕΘΟΔΟΙ	*Προφορική αφήγηση *Δείχνοντας εικόνες κατά τη διάρκεια της αφήγησης της ιστορίας για την έξαψη της φαντασίας, ενώ άκουγαν μουσική *Η ανάλυση της ιστορίας βάσει ερωτήσεων *Ανάλυση των εννοιών *Λύση προβλήματος
ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ	Τμήμα Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Ο ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΧΡΥΣΟΧΟΟΣ

Σχετικός με μένα, είπε ο βασιλιάς Dabschelim στον Bidrai, είναι ο μύθος του άνδρα που επιμένει να αποδίδει τιμές σε αντικείμενα (υλικά αγαθά), ωστόσο ελπίζει να του συμβεί κάτι καλό. Είναι σωστό, λέει ο φιλόσοφος, που οι βασιλιάδες καθώς και άλλοι προτιμούν να διαλέγουν ως αγαθά της γενναιοδωρίας και της καλοσύνης τους, άτομα στα οποία ίσως ελπίζουν να συναντήσουν ευγνωμοσύνη, ειλικρίνεια και μετριοπαθείς προθέσεις. Όμως, αυτά τα άτομα δεν εξαντλούν τη γενναιοδωρία τους στις σχέσεις και τους φίλους, οι οποίοι συχνά δεν έχουν μεγαλύτερες απαιτήσεις. Τότε είναι που οι διακρίσεις που δίνει ένας βασιλιάς γίνονται τίτλος τιμής για το άτομο. Όταν ο ευγενής καθώς και ο πιο σεμνός διεκδικητής της βασιλικής εύνοιας νιώθει υπόχρεος για τον βασιλιά για την υπόληψή του, απολαμβάνοντας την ευαισθησία του για καλοσύνη και αποδεικνύοντας την αποχή του από την ψευτιά και την αμαρτία. Η συμπεριφορά ενός βασιλιά απέναντι στις προσδοκίες εκείνων που τον αναζητούν για την προώθηση και την ανταμοιβή τους σε αυτή τη σοβαρή δοκιμασία, μοιάζει με την πρακτική του συνετού ιατρού. Αυτός στη θεραπεία του ενός ασθενούς δεν είναι ικανοποιημένος με τα ορατά συμπτώματα τα οποία μοιάζουν να τον προδίδουν, αλλά αισθάνεται τον παλμό του και συνταγογραφεί σύμφωνα με τη γνώση που έχει αποκτήσει με αυτόν τον τρόπο, από το κακό προαίσθημα.

Και ο ευαίσθητος άνθρωπος διακρίνει ανάμεσα σε ανθρώπους χαμηλής καταγωγής όποιον διαθέτει ακεραιότητα και ένα ζωντανό αίσθημα για ευγνωμοσύνη. Ή αν ανακαλύψει ακόμη και ανάμεσα σε παράλογα ζώα, κάποιο του οποίου το ένστικτο έχει ενδυναμωθεί με ευαισθησία στην καλή μεταχείριση και τη δύναμη να διακρίνει τον ευεργέτη του, τότε, θα προσπαθήσει με ευσπλαχνία και καλοσύνη να τον κερδίσει. Επιπλέον, βλέπουμε μερικές φορές ότι ένας άνθρωπος, του οποίου η καλή αίσθηση είναι αναμφισβήτητη, όμως υποχρεούται, από τη δυσπιστία του συνανθρώπου του να είναι προσεκτικός απέναντι στους συνεργάτες του, καθώς δε φοβόταν να τυλίξει τη νυφίτσα στο μανδύα του παίρνει το φίδι στο χέρι του. Διότι δεν είναι λογικό να περιφρονεί κανείς ή άνθρωπο ή ζώο, μικρό ή μεγάλο, χωρίς να έχει εξετάσει τη χρησιμότητά τους. Αυτός είναι ο σωστός κανόνας για τη συμπεριφορά που πρέπει να τηρείται και αυτό είναι το απόφθεγμα που συχνά υπήρχε στα στόματα σοφών αντρών από παλιά, και περιέχεται στον ακόλουθο μύθο.

<< Κάποιοι άνθρωποι έσκαψαν ένα λάκκο. Εκεί έπεσε ένας χρυσοχός, ένα φίδι μία μαϊμού μια τίγρη. Ένας ταξιδιώτης, ο οποίος περνούσε από δίπλα, στάθηκε πάνω από το λάκκο και είδε τον άνθρωπο και τους συντρόφους του και μονολόγησε: “Δεν μπορώ να κάνω καλύτερη πράξη που θα αποβεί καλή για τη ζωή μου από το να σώσω τον άνθρωπο αυτόν από τους εχθρούς από τους οποίους περιβάλλεται”.

Έτσι πήρε ένα σχοινί και το έριξε κάτω στο λάκκο. Η μαϊμού, λόγω της επιδεξιότητας και της ευκινησίας της, ήταν η πρώτη που προσκολλήθηκε σε αυτό, και ανέβηκε επάνω. Το άφησε για δεύτερη φορά, και το φίδι κουλουριάστηκε και βγήκε. Έπειτα, έριξε το σχοινί για τρίτη φορά, και η τίγρη το έπιασε και βγήκε. Τότε τα τρία ζώα τον ευχαρίστησαν επειδή τα βοήθησε να δραπετεύσουν, αλλά τον παρακαλούσαν να μην απελευθερώσει τον χρυσοχό, προσθέτοντας ότι οι άνθρωποι γενικά και ειδικά ο εν λόγω δεν ήταν ικανοί να τον ευχαριστήσουν (ευεργετήσουν).

Η μαϊμού του είπε: “Ζω σε ένα βουνό κοντά σε μια πόλη που ονομάζεται Nawadarkht”.

Η τίγρη είπε: “Ζω μέσα σε ένα ξύλο κοντά σε αυτή την πόλη.

Και το φίδι είπε ότι κατοικεί στα τείχη της πόλης,

Τα ζώα του είπαν: “ανά πάσα στιγμή αν περάσεις από τη γειτονιά μας και έχεις την ευκαιρία για τις υπηρεσίες μας να μας καλέσεις και θα σε ανταμείψουμε για την καλοσύνη που μας έδειξες.

Ωστόσο, ο ταξιδιώτης δεν έδινε καμία προσοχή σε όσα του είπαν για την ατιμωρησία του ανθρώπου, και άφησε ξανά το σχοινί και έβγαλε έξω τον χρυσοχό, ο οποίος τον ευχαρίστησε για ό,τι είχε κάνει και είπε:

“Αν έρθετε ποτέ στο Nawadarkht, αναζητήστε το σπίτι μου. Είμαι χρυσοχός και θα ήμουν χαρούμενος να σας προσφέρω τις υπηρεσίες μου για τη χάρη που μου κάνατε”.

Έπειτα ο χρυσοχός επέστρεψε στην πόλη και ο ταξιδιώτης συνέχισε το ταξίδι του.

Μετά από λίγο καιρό ο ταξιδιώτης είχε την ευκαιρία να πάει στο Nawadarkht και καθώς περπατούσε, η μαϊμού τον συνάντησε, τον χαιρέτισε και φίλησε τα πόδια του, ζητώντας συγγνώμη για την αδυναμία των μαϊμούδων να κάνουν περισσότερα για έναν φίλο. Τον ικέτευε να καθίσει και να περιμένει μέχρι να επιστρέψει.

Τότε η μαϊμού έφυγε και σύντομα επέστρεψε, φέρνοντας μια ποικιλία

από φρούτα που πρόσφερε στον ταξιδιώτη, ο

ο οποίος αφού έφαγε όσα διάλεξε, συνέχισε το ταξίδι του.

Καθώς πλησίασε την πύλη της πόλης, η τίγρη προχώρησε προς αυτόν,

και κάνοντας μια ταπεινή υπόκλιση, είπε: “Περίμενε λίγο και σύντομα θα επιστρέψω”.

Τότε η τίγρη έφυγε και μπήκε στην πόλη μέσα από

τα τείχη, σκότωσε την κόρη του βασιλιά και έκοψε τα μπιχλιμπίδια(κοσμήματα)

που φορούσε και

τα έφερε στον ταξιδιώτη, χωρίς προηγουμένως να τον ενημερώσει με ποιο τρόπο

τα είχε προμηθευτεί.

Τότε ο ταξιδιώτης είπε στον εαυτό του (μονολόγησε): “Αυτά τα ζώα με έχουν ανταμείψει πολύ όμορφα και τώρα είμαι περίεργος να δω τι θα κάνει ο χρυσοχός. Εάν είναι φτωχός και δεν έχει κανένα μέσο να δείξει την ευγνωμοσύνη του, μπορεί τουλάχιστον

να πουλήσει αυτά τα μπιχλιμπίδια με μειωμένη αξία - την οποία φυσικά γνωρίζει - και να μοιραστεί μαζί μου το χρηματικό ποσό που θα λάβει”.

Έπειτα πήγε στο χρυσοχόο, ο οποίος, μόλις τον είδε, του υποκλίθηκε και τον κάλεσε να μπει στο σπίτι του. Ο χρυσοχός παρατηρώντας τα μπιχλιμπίδια, τα αναγνώρισε αμέσως, ήταν αυτά που είχε κάνει για την κόρη του βασιλιά. Στη συνέχεια, είτε στον ταξιδιώτη ότι δεν είχε προβλέψει να έχει κάτι στο σπίτι, αλλά αν περίμενε λίγο, θα του έφερνε κάτι για φαγητό.

Τότε βγήκε έξω και είπε στον εαυτό του: “Αυτή είναι μια ευκαιρία που δεν πρέπει να χαθεί. Θα πάω στο βασιλιά και θα τον ενημερώσω για την ανακάλυψη που έκανα, και αναμφίβολα θα το αναγνωρίσει και θα ανταμείψει το ζήλο μου”.

Έπειτα, πήγε στο προθάλαμο του βασιλιά και προλόγισε τον εαυτό του με τον εξής ισχυρισμό :

“Ο άνθρωπος που σκότωσε την κόρη της μεγαλειότητάς σας και σας έκλεψε τα μπιχλιμπίδια είναι αυτή τη στιγμή στο σπίτι μου”.

Τότε, ο βασιλιάς θέλησε να παρουσιαστεί μπροστά του ο ταξιδιώτης. Μόλις είδε τα κοσμήματα

που είχε στην κατοχή του, διέταξε αμέσως να οδηγηθεί στα βασανιστήρια μέσω της πόλης και τελικά να θανατωθεί.

Ενώ η τιμωρία εκτελούνταν, ο ταξιδιώτης άρχισε να κλαίει και

να φωνάζει με δυνατή φωνή: “Αν είχα ακολουθήσει τις συμβουλές που μου έδωσε η μαϊμού, το φίδι και η τίγρη για την αχαριστία αυτού του ανθρώπου, θα είχα γλιτώσει από αυτή την ατυχία”.

Και καθώς επαναλάμβανε τις ίδιες λέξεις αρκετές φορές, το φίδι άκουσε τι είπε και βγήκε από την τρύπα του και αναγνωρίζοντας και

πάλι τον ευεργέτη του ήταν τόσο αναστατωμένο από την κατάσταση στην οποία τον βρήκε, που σκέφτηκε αμέσως ένα κόλπο για να τον απελευθερώσει.

Πήγε και τσίμπησε τον γιο του βασιλιά. Και ο

βασιλιάς συγκάλεσε τους σοφούς άντρες της αυλής του, οι οποίοι αποπειράθηκαν να ξορκίσουν το τσίμπημα με μαγικά, αλλά μάταια.

Τώρα, το φίδι είχε μια αδελφή, η οποία ήταν τζίνι. Έτσι, πήγε σε αυτήν και την πληροφόρησε για την καλοσύνη που είχε βιώσει (δεχτεί) από τον ταξιδιώτη και για την ατυχία στην οποία είχε πέσει. Και η αδελφή του ένιωθε οίκτο γι 'αυτόν. Έτσι, πήγε στο γιο του βασιλιά και του φανερώθηκε αόρατο. Του είπε ότι ο γιός δεν θα πήγαινε καλά, εκτός αν ο τιμωρούμενος που άντεξε τόσα ανελέητα για αυτόν του έλεγε ένα ξόρκι.

Τότε το φίδι πήγε στον ταξιδιώτη στη φυλακή. Αφού τον κατηγόρησε ότι δεν είχε ακούσει τη συμβουλή του για τον χρυσοχόο, του έδωσε φύλλα, τα οποία του είπε ότι χρησίμευαν ως αντίδοτο στο δηλητήριό της. Τον ενημέρωσε ότι θα κληθεί από το βασιλιά να ξορκίσει το δάγκωμα που δέχτηκε ο γιος του βασιλιά και να κάνει τον νεαρό πρίγκιπα να πει το αφέψημα των φύλλων και να τον θεραπεύσει. Και αν ο βασιλιάς το ζητήσει θα πρέπει να δώσει μια αληθινή αναφορά στον εαυτό του, και με την πρόνοια του ουρανού και με αυτά τα μέσα θα μπορέσει να δραπετεύσει.

Τότε ο γιος του βασιλιά είπε στον πατέρα του ότι είχε ακούσει τη φωνή κάποιου που μιλούσε, ο οποίος του είπε, ότι δεν θα πήγαινε καλά, εκτός αν ο άνδρας, ο οποίος ήταν άδικα φυλακισμένος, ξόρκιζε το τσίμπημα του φιδιού. Ο βασιλιάς διέταξε να αποσταλεί ο ταξιδιώτης και του ζήτησε να ξορκίσει τον γιο του. Ο ταξιδιώτης απάντησε: “Τα ξόρκια δε θα είναι χρήσιμα γι 'αυτόν, αλλά εάν πίνει ένα αφέψημα από αυτά τα φύλλα, θα θεραπευθεί με τη βοήθεια του ουρανού”. Τότε, τον έκανε να πίνει και το παιδί πήρε καλύτερα (καλυτέρευσε), προς μεγάλη χαρά και ικανοποίηση του πατέρα του. Ο βασιλιάς ζήτησε από τον ταξιδιώτη να αναφερθεί στον εαυτό του και ο τελευταίος συνέδεσε την ιστορία του.

Τότε ο βασιλιάς τον ευχαρίστησε και του έκανε όμορφο δώρο και διέταξε ότι ο χρυσοχόος θα πρέπει να θανατωθεί αντ' αυτού. Η ποινή επιβλήθηκε ως δίκαιη τιμωρία για τα ψευδή στοιχεία που είχε δώσει και την κακή απάντηση που είχε κάνει σε μια καλή δράση. Έτσι, για την αχαριστία του χρυσοχόου προς τον ταξιδιώτη, συνέχισε ο Bidpai, και την ευγνωμοσύνη από την άλλη πλευρά των ζώων προς τον ευεργέτη τους, μέσω ενός από τους οποίους διέφυγε από τον κίνδυνο που τον απειλούσε, περιλαμβάνεται ένα ευεργετικό μάθημα για όσους θα ακούσουν την διδασκαλία και το θέμα του προβληματισμού για τον καλό άνθρωπο. Ο καλός άνθρωπος θα μάθει από το παράδειγμα αυτό να επιλέξει, με κίνητρα τη σύνεση καθώς επίσης και το ενδιαφέρον, αυτά μόνο ως αγαθά της γενναιοδωρίας και της ευεργεσίας του, που έχουν ακεραιότητα και αξιόλογα συναισθήματα, σε οποιαδήποτε διαβάθμιση ή κατάσταση της ζωής του τα βρει.

Σύνθεση

Η αφήγηση αυτής της ιστορίας θα γίνει από ένα άτομο, το οποίο θα ζητήσει στη συνέχεια από τα παιδιά να φανταστούν κάποιες σκηνές, να τις ζωγραφίσουν χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους και να τις συζητήσουν.

Συμμετέχοντες Ένας αφηγητής κι ένας βοηθός/ διευκολυντής

Δράση 1

Ο αφηγητής θα διαβάσει την ιστορία ενώ θα δείχνει εικόνες και εικονογραφήσεις από την ιστορία και τις υπογεγραμμένες έννοιες που απορρέουν από την ιστορία. Στη συνέχεια όλη η ομάδα συζητά για αυτές τις έννοιες.

Ο βοηθός/διευκολυντής θα εξηγήσει τις έννοιες της ιστορίας και θα ζητήσει από τα παιδιά να δημιουργήσουν μια νέα ιστορία από αυτές τις έννοιες και να τις συζητήσουν σε ομάδες. Οι έννοιες που μπορεί να αναλυθούν είναι : ευγνωμοσύνη/ατασθαλία, ταπεινότητα/ αλαζονεία, ακεραιότητα, εγωισμός, δικαιοσύνη, παρορμητικότητα, ευπιστία, αφέλεια κλπ.

Δράση 2

α) Ο βοηθός θα θέσει κάποιες ερωτήσεις που συνδέονται με την ιστορία για προβληματισμό.

- *Πώς χαρακτηρίζετε τον ταξιδιώτη;
- *Πώς χαρακτηρίζετε τον χρυσοχόο, πώς το βασιλιά και τον γιο του;
- *Γιατί υποφέρει ο ταξιδιώτης παρόλο που έκανε καλές πράξεις;
- *Γιατί αλλάζει γνώμη ο βασιλιάς;
- *Ποιος είναι ο ρόλος του χρυσοχόου;

β) Ο διευκολυντής θα θέσει κάποια ερωτήματα σχετικά με τα συναισθήματα:

- *Πώς νιώθεις για τον ταξιδιώτη όταν βοήθησε το χρυσοχόο;
- *Πώς αισθάνεσαι για την αδράνεια του χρυσοχόου;
- *Πώς αισθάνεσαι στο τέλος της ιστορίας; Θεωρείς ότι είναι αρκετά δίκαιο;

Δράση 3

Τα παιδιά καλούνται να δημιουργήσουν κάποιες εικόνες από τη ιστορία και να παρουσιάσουν πώς το κατανοούν, τα συναισθήματα και τις ιδέες που είναι πιο σημαντικές γι' αυτούς. Θα ζητηθεί να αντλήσουν τα συναισθήματα και τις ιδέες τους και να δημιουργήσουν ένα μικρό βιβλίο από νέες εικόνες και ζωγραφιές.

Δράση 4

Τα παιδιά καλούνται να επιλέξουν ρόλους στην ιστορία και να συμμετέχουν στην παρουσίαση διαφορετικών σκηνών της ιστορίας σαν δράμα με αυτοσχεδιασμό.

Όλα τα παιδιά καλούνται να συμμετέχουν σε αυτήν την παρουσίαση. Έπειτα θα πρέπει να συζητήσουν γι' αυτή την εμπειρία σε ζεύγη και σε ομάδα. Μία ομάδα θα γράψει ένα σενάριο, ένα παιδί θα είναι σκηνοθέτης, έπειτα οι ηθοποιοί και μία ομάδα θα μπορεί να εργαστεί στα σκηνικά, στα κοστούμια και λοιπά.

Δράση 5

Σε αυτή τη δραστηριότητα τα κύρια προβλήματα επισημαίνονται και διατυπώνονται από τα παιδιά. Ο βοηθός/ διευκολυντής στοχεύει στο να επιτύχει. Στόχος του είναι οι διάφορες δραστηριότητες που περιλαμβάνουν δημιουργικές παρεμβάσεις να καλλιεργήσουν την κριτική στάση του μαθητή απέναντι στο πρόβλημα και την επιχειρηματολογία του. Πιο συγκεκριμένα, οι διευκολυντές, χρησιμοποιώντας την προσέγγιση με βάση το πρόβλημα, δίνουν ένα παράδειγμα του προβλήματος της ιστορίας και ζητούν από τα παιδιά να εργαστούν σε ζευγάρια ή σε μικρές ομάδες έτσι ώστε :

- Να εντοπίσουν το πρόβλημα στην ιστορία,
- Να αναλύσουν τις θετικές και αρνητικές ενέργειες των βασικών προσωπικοτήτων
- Να προτείνουν τρόπους αντιμετώπισης και επίλυσης του προβλήματος
Π.χ. οι διευκολυντές μπορεί να αποκαλύψουν το πρόβλημα του χρυσοχόου, να σχολιάσουν την ευγνωμοσύνη της μαϊμού, του φιδιού και της τίγρης. Επιπλέον, θα μπορούσαν να συζητήσουν για τη δικαιοσύνη του βασιλιά.